

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN- ÉS GÓRÓG-SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy
nyelvi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath.
népoktatási intézet egy-egy példány-
ban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések arszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes
szóért, minden közlés után 2 kr. (4 fillér)
fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész
oldal 16 frt. fél 8 frt. negyedrészt 4 frt
és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30
kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.
A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Kivonat az egyházmegyei körlevelekből.

A székesfejérvári egyházmegye XIII. körleveléből.

4044. sz. A földművelésügyi m. kir. minis-
ter úr által a mezőgazdasági statisztikai fel-
vétel tárgyában kiadandó Utasítás 11. §. értelmében azon esetben, ha értelmesebb gazdák, gazdatisztek, állatorvosok, nyugdíjazott állami, megyei, városi és községi tisztviselők, továbbá lelkesek nem volnának kaphatók a mezőgazdasági statisztikai felvétel céljaira számláló ügynökök gyanánt, legutolsó esetben a néptanítókat kell e célra megnyerni. Ily kivételes esetekben a népiskolai oktatás mindaddig, amíg az illető tanító a rábizott összeírás teendővel el nem készül, a délutáni órákban szünetelhet.

A néptanítóknak számláló ügynökök gyanánt való alkalmazásáról s ennek következtében a népiskolai oktatásnak mely napokon szükséges szüneteléséről a járási főszolgabíró, illetőleg a polgármester a kir. tanfelügyelőt, s azon esetben, ha nem állami vagy községi tanító vétetik igénybe, az illető intézet felettes hatóságát értesíti.

Ezt oly tiszteletteljes felkéréssel van szerencsém a főtiszt. főhatóság nagybecsű tudomására hozni, hogy a főhatósága alá tartozó tanítóknak a mezőgazdasági statisztikai felvétel céljaira számláló ügynök gyanánt leendő alkalmaztatását tudomásul venni méltóztassék, annál is inkább, mert ily esetek általában ritkán fognak előfordulni.

Budapest, 1895. október hó 29-én.

Wlassics Gyula.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A nevelés érdekében egy kérelem a
kath. néptanítósághoz.

Az igaz hivatásszeretettel bíró néptanító az iskolán kívül is ismer és keres állásával járó feladatokat. Ő a szó legmagasztosabb értelmében vett néptanító s mint ilyen jól tudja azt, hogy nemcsak a nép gyermekeinek közvetlen nevelése és oktatása, hanem a nép valláserkölcsei műveltségének felkarolása, ennek fejlesztésére létesült intézmények istápolása, a hasznos művelődésre szolgáló eszközök népszerűsítése és terjesztése egyenkint és összességben is kötelességét képezik. Az ily tanító nemes büszkeséggel vallja magát néptanítónak, nyugodt az öntudata, hogy Istennek tetsző dolgot művel, a hazának hasznos munkát végez és ebben találja egyszersmind a legszebb jutalmát fáradozásainak.

Jóleső örömmel hirdetjük, hogy a szerkesztőségi asztalban levő kéziratok és sok egyéb körülmény arról tesznek tanulságot, hogy a magyar kath. néptanítóság igen tekintélyes része fogja föl »néptanítói« küldetését a fent vázolt szellemben. Egyik a felnőttek oktatása terén buzgólkodik, mások ismét a kath. körök, legényegyesületek, olvasóköri körében tevékenykednek, míg egyesek az irodalmi szemétdomb el tisztításán fáradoznak a »Népiratkák« terjesztése, továbbá az ifjúsági és népkönyvtárak felállításával.

Ily tapasztalatok konstataciója mellett nem értik félre olvasóink e rövid sorok intenczióját, melyeknek kizárólagos célja: röviden felhívni a főtiszt. papság és tisztelt kartársaink érdeklődését a Szent-István-Társulat azon áldásos működésére, mely által e tekintélyes Társulat feladatához híven, évről-évre gazdagítja irodalmunkat oly újabb és újabb termékekkel, a melyek minden tekintetben szolgál-

latára allanak úgy a művelt kath. közönség, mint éppen a köznép és az ifjúság mivelesére szolgáló intézményeknek.

E szerény kis lapunk, melyet a Szent-István-Társulat még mindig nagy áldozatok árán tart fenn, a hirdetési rovat alatt hozza a Társulat irodalmi kiadványainak jegyzékét. Ez ideig ugyanis teljesen tájékozatlanok voltak olvasóink e művekre nevezé s így igen gyakran megtörtént, hogy a tájékozatlanság miatt kath. intézményeink sokszor nem kath. szellemű művekkel voltak kénytelenek az ifjúsági-, iskolai-, és a népkönyvtarakat ellátni. Ha pedig karácsony és egyéb ünnepélyes alkalmakkor a tanítónak ajándék-könyvekre volt szükségük, e szükségletüket sem szerezték be ott, a hol kellett volna, de másnak, a szülőknek sem ajánlhattak e czélra a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent tiszta keresztény szellemű s megbízható írók tollából kikerült műveket, mert nem ismerték azokat. Jövőben azonban ezen mentő körülmény fenn nem állhat s azért ohajtjuk, sőt kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy ezentúl legyenek minden kínálkozó alkalomkor kellő figyelemmel a Társulat kiadványaira. Hisz az érdeklődést e kiadványok iránt már akkor kötelességül fogadták, a midőn a kath. néptanító hivatását az iskolán kívül, a társadalomban is felismerték.

Vegszavunk:

Kath. tanítók, terjeszszék a Szent-István-Társulat népiratkait, ifjúsági iratait és egyéb szépirodalmi kiadványait.

E.

Egészségtan a népiskolában.

(Folytatás.)

A belső szervek közül megismertetjük különösen az agyat, ennek fontos szerepét, érzékenységét, megsérülésének eshetőségeit, a sérülések veszélyes voltát: küzdünk a divatban levő ide vonatkozó rossz szokások ellen, ilyen p. o. hogy a gyermeket fejénél fogva fölemelik, mialatt könnyen megsérül az agy és a gerinczagy összekötése a nyakcsigolyákban. Ezenkívül meg kell ismertetni a tüdőt, szívet, majat, lépét, vesét, gyomrot és beleket, majd a táplálkozás, légzés és vérkeringés rendeltetését. A szívről, tüdőről és vérkeringésről szólva emeljük ki a tiszta levegő és a szabadban való mozgás jótékony hatását. Ne kerülje ki figyelmünket a ruházat sem, mely az időjárásnak és a testrészek érzékenységének megfelelő legyen. Küszöböljük ki a helytelen ruházatkodási módokat, minő p. o. a sál, báránypör-sipka, gyöngye lábbeli viselése. A táplálkozás és szerveinél emeljük ki a táplálkozás rendeltetését, az ételekben foglalt tápanyag feloldását és felszívását, valamint a legegészségesebb tápanyagokat. Ismertessük meg a maga idején és helyén a mérges növényeket és ásványokat (mérges gombák, hürök, festék, higany stb.),

ugy szintén a mérges képződményeket, minő pl. a rézrozsdá; emlékezzünk meg a szeszese italok, fűszerek és a mértéketlenség káros hatásairól. Szoktassuk továbbá növendékeinket rendhez és tisztasághoz, mert ezek minden betegségnek legnagyobb ellenségei. Követeljük úgy a tanszereken, mint a ruházaton és testen a legnagyobb tisztaságot, legyünk mi magunk a rendnek és tisztaságnak példái, hogy azt a gyermekek is megkedveljék, megszokják és gyakorolják. Ismertessük meg azon első teendőket, melyek a gyakrabban előforduló bajok és veszedelmek alkalmával fogantatosítandók, mert az első segélynyújtás elmulasztása, vagy a helytelen eljárás már sok embert megölt, a ki különben megmenthető lett volna. Figyelmeztessük gyermekeinket az orvosi tudomány haladására s egyrészt kiirtván a javas asszonyok és kuruzsias, ráolvasás körüli babonát, másrészt hassunk oda, hogy szükség esetén mindig orvoshoz forduljanak segélyért. Szóljunk a ragályról s oktassuk gyermekeinket az ellene való védekezésre és a fertőtlenítésre. Ismertessük meg a honos gyógyfüveket és ezek alkalmazását könnyebb bajoknál. (Szekfű, zsálya, ménta, rabarbara, üröm, ökörfarkkóró stb.). Végül neveljük növendékeinket erkölcsösségre, utáltassuk meg a bünt. mert ez nemcsak a lelket öli meg, hanem legnagyobbbrészt a testet is tönkre teszi s úgy az egyeseket, mint a társadalmat romlásba viszi.

Mozdítsuk elő az elmondottakon kívül a gyermekek egészségét és testi épségét az által is, hogy az iskola, udvar és egyéb helyiségek tisztántartásáról és fertőtlenítéséről, különösen az iskola gyakori szellőztetéséről gondoskodjunk. Hogy mily fontos a szellőztetés, az kitűnik, ha megtudjuk, mennyi idegen, sőt veszélyes alkatrészt tartalmaz az elhasznált, romlott levegő. Ugyanis egy szakértő megvizsgálván a levegőt, azon meglepő tényt konstataulta, hogy míg a hegyi levegő 3—4 köbméterében egyetlen gombacsira sem fordult elő, addig 1 köbm. városi levegőben (utcai) 250, 1 köbm. szobalevegőben 3000, iskolaiban az előadás alatt 10 500, az előadás végén pedig 35.000 bacterium volt. Mily rengeteg mennyiséget szívunk, a gyermekekkel együtt, ezek közül csak egy napi előadás alatt is tudónkbe?! S ha szerencsére nagyobb részük nem is ártalmas, mégis mily tekintélyes számban fordulnak elő közöttük a káros hatással bírók is, melyek a bajokat tovább terjesztik, vagy legalább is a nyavalyák befogadására a talajt előkészítik

Törekedjünk továbbá erőnktől és befolyásunktól kitelhetőleg arra, hogy az iskolai felszerelések és butorok czélszerűek legyenek. Tanító-nevelői eljárásunkban, különösen a büntetéseknel párosuljon a szigor mindig az okossággal és szeretettel. A testi fogyatkozásban szenvedő gyermekeket részesítsük az elhelye-

zésnél és tanítás közben kellő figyelemben; a ragályos hajban szenvedőket távolítsuk el és óvjuk meg a többieket az azokkal való érintkezéstől. Ennek biztos és pontos megejtése végett czélszerű lenne egy szabályrendeletet kibocsátani, melyben a gyakori gyermekbajok, de kiváltképen a ragályos betegségek felismerhető jelei határozottan, orvosok által megállapítva befoglalhatnának, mely továbbá minden egyes bajjal szemben a tanító által követendő eljárást pontosan meghatározná, sőt kijelölné azt az időtartamot is, melyre a gyermek bajából való felgyógyulása után az iskolalátogatástól eltiltandó. Osszuk fel végre úgy a munkát, hogy a kellő pihenésre, testi szükségletek elvégzésére elegendő idő jusson: tartózkodjunk a túlterheléstől, különösen a sok házi feladványtól, melyek a nyugalomra, járszásra szánt időt teljesen igénybe veszik s mindamellett nagyon kétséges értékkel bírnak; egyszóval kövessünk el mindent, a mi a gyermek testi javát előmozdíthatja.

Potzkor Ferencz.

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

— **A Szent-István-Társulat magyar és német ABC-s könyveiről.** A Szent-István-Társulat új ABC-s könyve, melyet Mócsy Antal, Petrovác József és dr. Steinberger Ferencz tanítóképző-intézeti igazgatók szerkesztettek s melyet kitűnő tartalma mellett igen finom papírja, 11 igen szép illusztrációja, tiszta nyomása s szép, erős kötése egyaránt ajánlanak, nagyobb alakjában (8 iv, 128 old.) ára 20 kr., immár III. kiadásban forog közkezen. — Ez új ABC-s könyvből szerényebb viszonyok közt levő falusi iskolák részére egy kisebb (5 iv, 90 oldal, 12 kr.) kiadást is adott a Szent-István-Társulat. E kisebb kiadás épp oly tökéletes kiállítású mint a nagyobb s 5 illusztrációval ékeskedik. A nagyobb új ABC-st a Társulat Schultz Imre tanítóképző-tanár által németre is átdolgoztatta s ez a német szöveg épp oly díszesen s épp oly szép illusztrációkkal jelent meg, mint a magyar. Ára 20 kr. — Úgy a magyar, mint a német új ABC-ekhez falitáblák is készültek s ezeket az ABC-ek bevezetése esetében felhuzatlanul kívánatra ingyen adományozza a Társulat. Egyébként a magyar falitáblák ára felhuzatlanul 2 frt 40 kr., felhuzva 12 frt; a németek ára pedig felhuzatlanul 1 frt 80 kr., felhuzva 10 frt.

Ámbár az új magyar és német ABC-k a kívánalmaknak minden tekintetben megfelelnek, némelyek mégis a régi Bárány- és Fuchs-féle ABC-eket rendelik. Azért a Társulat vezetősége elhatározta, hogy az újak mellett a régi ABC-eket is tartja és mindaddig nyomtatja, míg keresik. Ellenben a falitáblákat újra nem nyomtatja a Társulat s a ma-

gyarból már alig néhány példány van, a németből is kevés.

Az új könyveket mutatványul szívesen és ingyen küldi a Szent-István-Társulat ügynöksége: Budapest, Királyi Pál-utca 13. sz., hol a megrendelések is eszközözlendők.

A többi Bárány-féle olvasókönyvek átdolgozás alatt vannak s remélni lehet, hogy a II. és III. magyar olvasókönyvek átdolgozott tartalommal s az új ABC-ekhez hasonló szép kiállításban, díszes illusztrációkkal már az 1896/97-iki iskolai évben használhatók lesznek; ezeket aztán rövid idő alatt követni fogják a többiek is.

— **A Szent-István-Társulat tankönyvek és tanszerek jegyzékét, valamint általános könyvjegyzékét is kívánatra ingyen és bérmentve több példányban is megküldi az ügynökség: Királyi Pál-utca 13. sz**

VEGYÉSEK.

Érsek és a miniszter. A balázsfalvi görög-katholikus érseki szentszéket Torda-Aranyos-megye közigazgatási bizottsága a kultuszminiszter rendelete következtében többször felszólította, hogy iskoláiról s azok látogatásairól gondoskodjék. A szentszék most azt válaszolja, hogy az elhanyagolt iskolák állapotán javítani szándékozik, de az iskolamulasztásoknak a politikai hatóságok az okai, amelyek nem járnak el kellő eréllyel a mulasztók megbüntetésére körül.

Tanítók küldöttsége a hercegprimásnál. A hercegprimás kegyurasága alatt lévő tanítóknak egy 10 tagból álló küldöttsége a napokban tisztelettel 6 Eminenciájánál fizetésük felemelése végett. A biboros érsek a küldöttséget igen kegyesen fogadta és megígérte nekik, hogy a mennyiben kérelmük méltányos, helyzetükön jelentékenyen javítani fog.

Tanítók gyűlése. A nagyszombat-vidéki kath. tanító-egyesület múlt hónap 17-én tartotta ez évi közgyűlését a nagyszombati város ház nagytermében. A gyűlést a hercegprimás képviselőjében Sztányi Ferencz pápai prelátnak, érseki helynök nyitotta meg, ki beszédében arra buzdította a jelenvoltakat, hogy a megindult államosítási áramlattal szemben, az iskolák felekezeti jellegének fentartása érdekében küzdjenek. Az elnöki megnyitó után Lassu Lajos a tisztikar működéséről tett jelentést. Ezután a pályázatok eredményét hirdették ki.

Kézügyességre képesített tanítók. Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának előterjesztésére a kereskedelmi miniszter 15 tanító számára kézügyesítő oktatási szaktanfolyamot rendezett, s a tanfolyam látogatásáról szóló bizonyítvány, mely szalma-, nád-, sás- és vesszőmunkák feldolgozására képesít, Sztányi József iparoktatási miniszteri biztos és Fehérvári Ferencz ipartanító aláírásával a napokban küldött szét az érdekelteknek. Részünkről csak

örvendünk, midőn az intéző körök a háziipar tanítás ügyét felkarolják; kétségkívül mérvadó befolyással bírt erre a főczél, mely abban kulminál, hogy a gyermekkel a munkát megkedveltetvén, izlését, szépérzékét fejlesszük, benne a tisztaságot és rendszereteket felébresszük. Az eszme magasztos, csak tanítóink legyenek buzgó apostolai ez ügynek.

A II. egyetemes tanügyi kongresszus pedagógiai szakosztálya november 23-án megalakult. A szakosztály mindenekelőtt kimondotta, hogy körébe vonja ugy az általános, mint az iskolai pedagógiát s ezime is általános és iskolai pedagógiai szakosztály lesz. A szakosztály elnöke lett Kármán Mór dr.; alelnökök: Groó Vilmos és Ember Károly; titkárok: Wesszely Ödön dr. és Schön József. Tétéleket a bizottsághoz, a bizottság lehet beküldeni.

Tanítónők tanácskozása. A Mária Dorottya egyesület tanítónői szakosztályának szombatán délután 5 órakor az Andrássy-út 65-ik szám alatt ülése volt. Az ülést Sebestyén Stetina Ilona nyitotta meg. értekezésnek is beillő megnyitó beszéddel. Először is bejelentette, hogy a második egyetemes tanügyi kongresszus átiratot intézett a szakosztályhoz a nőnevelő szakosztálynak, a kongresszusra való megalkotása tárgyában. A szakosztály megalakult, s a kongresszuson való megvitatásra a következő hat tételt tűzte ki: 1. Leányok továbbképzése, ismétlő iskolák. 2. Háztartási és kertészeti iskolák. 3. Középfoku leányiskolák, a nőknek egyetemen való képzése. 4. Nevelőnők képzők. 5. A nők érzelmeinek fejlesztése. 6. A nők munkaköre. A szakosztály a tétélekre a felolvasókat, azonban még hosszas tanácskozás után sem jelölhette ki, minthogy az ülésen a tagok közül sokan hiányoztak, de úgy határozott, hogy a felolvasni akarók december 15-ig tehetnek ajánlatot az elnökségnél arra nézve, hogy melyik tárgyat választják.

A közoktatás állapotáról szóló XXIV. miniszteri jelentés szerint 670 tanítói állás van üresedésben. 2219 állomáson nem képesített egyének vannak s mintegy 4300 tanítóra volna még szükség, hogy 80 gyermeknél több ne legyen bizva egy tanítóra. Tervbe vette a miniszter a tanítóhiány megszüntetése végett egy új állami tanítóképző felállítását a Dunántúl egyik alkalmas pontján s a nemzetiségi szempontból kiváló súlylyal bíró felekezeti képezdék állami segélyezését.

Közoktatás az Egyesült-Államokban. Az északamerikai Unióban most tették közzé az 1892/93-iki iskolaév statisztikáját, melyből az tűnik ki, hogy ez évben összesen 15 083,630 tanuló látogatta az Egyesült-Államok mindenféle tanintézetét, vagyis az egész lakosság 22,5 százaléka. Az előző évhez képest a tanulók száma 370,000-el, vagyis 3,45 százalékkal szaporodott és a tanulók átlag vége az év két ötöd részében munka miatt és más okok-

ból elmaradtak az iskolából. Ezt a sok tanulót 122,056 tanító és 260,954 tanítónő oktatta és figyelemreméltó, hogy míg a tanítók száma utóbbi időben apadt, a tanítónők száma 1880 óta hetven százalékkal szaporodott. Az iskola-épületek számát 235,426-ra és ezek értékét 400 millió dollárra becsülik, tanpénz fejében 165 milliót vettek be, a kiadások pedig 163 milliót tettek ki, ebből 104 millió esik a személyzet fizetésére, 31 millió építkezésre, 28 millió fűtésre, tanszerekre és berendezésekre. Az iskolák száma az Egyesült-Államokban, valamint a közoktatási kiadások a legutóbbi husz év leforgása alatt megkétszereződtek. Az 1893. évben 2812 nyilvános középiskola volt az Egyesült-Államok területén, melyekben 9489 tanár 232,951 tanulót oktattott: ezenkívül 451 egyetem és más főiskola, 10,427 tanárral és 140,053 egyetemi hallgatóval és 143 főiskola kizárólag nők részére, 2114 tanárral és 22,940 hallgatóval. Az itt felsorolt közép- és főiskolák 5.319,602 könyvvel rendelkeznek, berendezéseik 128 millió dollárt érnek, 17 milliót vettek be az elmúlt évben és alapítványi vagyonuk ugyanakkor 98 millió dollárt tett ki.

Gazdák és kertbirtokosok mindazt, a mire gazdaságukban és a kertben magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb és legjobb minőségben Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből (Andrássy-út) szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. — Minden rendelés még a beérkezés napján pontosan elintéztetik.

RÖVID HÍREK. Dr. Komlóssy F. főtanfelügyelő a múlt héten a fővárosi kath. tanintézeteket látogatta meg. — *Nők az egyetemen.* Ó Felsője jóváhagyta a közoktatásügyi miniszter azon előterjesztését, mely szerint a nők az egyetemen a gyógyszerészeti, orvosi és bölcsészeti fakultásokra bocsáthatók, ha kellő alapismerettel bírnak. — *Szepsi-Szt.-Györgyön* az övönöképző egyik helyiségének fedele a nagy hó súlya alatt beszakadt s 15 növendékkel maga alá temetett, kik közül egy rögtön meghalt. — *Budapesten,* egy Somogy-megyéből feljött tanítónő álláshoz nem juthatván, a nyomortól való félelmében a Dunába ugrott, de — kimentették. — *Gyűjtsünk és adakozzunk a kath. tanítók árvaházára!*

Szerkesztői üzenetek.

A. B. Zombor. Előírásunk eredményéről értesíteni fogjuk. Üdvözet. — **V. K. Felsőbánya.** A megbízásnak készséggel tettünk eleget. A kép ára 8 frt. — **J. F. Kiskőszeg.** Nem rajtuk mulik. Egyik legközelebbi szám hozza. Üdvözet. — **G. I. Göllnitzbánya.** Ha terünk engedi, helyet szorítunk cikkének, mert hát „itt van az alkalom”; azonban mi úgy találjuk, hogy az az ügy a kath. tanügygyel nem éppen függ össze oly szorosán, hogy egyéb más közlésre váró dolgozattal szemben annak elsőbbséget biztosíthatnánk. — **N. I. Baja. Cs. E. Somogy-Vámos.** Közönetüket az írói honoráriumért a legnagyobb készséggel közvetítettük. — **Zs. J. Ottlaka.** Az „Egyházi Zene Közlöny” lapunk irodalmi rovatában többször volt már ismertetve. Megrendelhető: Budapest. — **B. J. Szaár.** Beérkezett.

Felelős szerkesztők: **Ember Károly**
és **Dr. Gelliger Vilmos**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Ghymeskosztolányi kántortanítói állomás beöltésére december 19-ére pályázat hirdettetik. Jövedelme: mint tanító 300 frtot kap évnegyedenkénti részletekben a községi pénztárból, mint kántor Ghymeskosztolányi és Névez főkegyházakban teljesített szolgálatokért, továbbá stóla misék, fundatiók, offerák és ostvasütés címén terményekben és készpénzben, mind készpénzben számítva, a házikerttel együtt 129 frt 77 krt. Összesen 429 frt 77 kr. Iskola fűtésére kap 2 öl tüzfát, saját használatára kérhet gróf Forgách Ó Excellenciájától gratonálékép, elődje kapott 10—12 szekér ganyfát. Lakása: 2 szoba, konyha, kamra és istállóból áll. Magyar és tót nyelv tudása szükséges. Az oklevéllel és más bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok a róm. kath. ghymeskosztolányi iskolaszékre címezve benyújtandók nagytiszt. **Báthy Gyula** helyettes alesperes, tanfelügyelő és németi plébános urnál u. p. Garam-Szentbenedek.

Sopornyára tanító kerestetik. Évi fizetés 300 frt és lakás Pályázhatnak via Szered tanítójelöltek is.

Az önállósítás folytán megüresedett **nagy-sallói** segéd-tanítói állomásra, mely 300 frt készpénz, 20 frt ismételő iskolai díj, szépen butorozott szoba és télire fűtőanyagjal javadalmaztatik, december 10-ig pályázat hirdettetik. Kántorságban díjtalanul segédkezik. Mellékjövödelem biztos. **Iskolaszék.**

A »Népnevelő« folyó évi 41-ik számában közölt **zlattniki** tanítói pályázat folyó évi december 5-éig meghosszabbítatik azzal, hogy az állomás 50 frttal lett megjavítva. Kis Vendég, 1895. november 22-én. **Jedinák Tivadar**, iskolaszéki elnök.

A somorjai alesperesi kerülethez tartozó **Félbe**, segéd-tanító kerestetik. Fizetése egy évre 250 frt a községi pénztárból, 2000 forintnyi tőkének kamata, butorozott szoba fűtéssel. Köteles egy osztályt önállóan vezetni. A kellő felszerelt kérvények a félbői plébániai hivatalhoz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Kelt Félben, 1895. november hó 28-án. **Dotter János**, félbői plébános, isksz. elnök.

Karancs Ságbra (Nógrádm., posta) magyar ideigl. helyettes kántortanító kerestetik. Fizetése egy évre 300 frt, mely összeget a jelenlegi kántortanító utólagos havi részletekben tartozik fizetni; temetési stóla; szent misék után járó illeték, körülbelül 80 frt. Butorozott szobát, fűtést a kántortanító ad. Az állomás azonnal elfoglalható. **Erhardt Viktor**, plébános, iskolaszéki elnök.

Egri érseki megye.

A **heőkeresztúri** róm. kath. főkegyház tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalom: Hetedföldhold jóminőségű szántóföld. A vallásalappól 79 frt 80 kr. Az egyházmegyei alappól 72 frt 95 kr. Állami segély 60 frt. Tandíj 18 frt, 20 méter tűzifa. Melyből a tanterem is fűtendő. Végre szabad lakás. Csakis oklevéllel bírók, kérvényeket december 6-ig az emődi róm. kath. iskolaszék elnökéhez Emődre (Borsodmegye) küldjék. Az állomás azonnal elfoglalandó. **Bartányi Károly**, iskolaszéki elnök. 2-2

Az **eger-szalóki** róm. kath. iskolához segédkántortanító kerestetik. Kötelessége a kántori teendők végzése és az összes tankötelesek oktatása. Jövedelme egy polgári évre 160 frt, félstóla 50—60 frt; továbbá mosáson és ágyeműn kívül a kántornál különszoba teljes ellátással. Mellékjövödelem biztos. A kérvények december 10-ig a plébániai hivatalhoz Eger-Szalókra intézendők.

Kaáli róm. kath. népiskolánál segédkántortanítói állomás betöltendő. Fizetés 200 frt, külön szoba fűtéssel és teljes ellátás a kántortanítónál. Kötelessége a kezdők vegyes osztályát tanítani és templomba vezetni, továbbá kántori teendőkben segédkezni. Okleveles tanítók december hó 10-ig pályázhatnak. **Csekő Gábor**, iskolaszéki elnök. **Kaáli** (Hevesm.) posta, vasp. állomás.

Kalocsai érseki megye.

Kalocsa városához (Pestmegye) tartozó **negyven** és **kisülési** pusztai tanítói állomásokra pályázat hirdet-

tetik. Javadalom külön-külön 360 frt készpénz, szabad lakás, téli fűtőanyag. Negyvenen még egy meglehetősen nagyságu házikert használatára. Az ismétlősök tanításáért nem jár külön fizetés. A kellőleg felszerelt folyamodványok alulirothoz küldendők november 30-ig. **Zittl Róbert**, prépost, kanonok-plébános, iskolaszéki elnök.

Ósánadi egyházmegye.

A **temes-rékasi** róm. kath. iskolánál a II. osztály december hó 22-ig betöltendő. Fizetése 400 frt, iroda-átalány 12 frt, 20 $\frac{1}{2}$ méter tűzifa, melyből az iskola-terem is fűtendő, egy szobából álló lakás. Szükség esetén a lakáskérdést illetőleg az iskolaszék új határozatot fog hozni. Kötelessége: A mindennapi és ismételő füiskola tartásán kívül a kántori teendőkben segédkezni, illetve helyettesíteni. A német vagy sokác nyelvet bírók előnyben részesülnek. Pályázhatnak tanítónok is. Az elnökség. 1—2

Győr egyházmegye.

Sopron-Sérczre a r. k. iskolához segéd-tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése 300 frt készpénz és szabad lakás fűtéssel. Tannyelv német és magyar. A folyamodványok kellően felszerelve december 15-ig a r. k. iskolaszék elnökségéhez küldendők. **Paár József**, iskolaszéki elnök. 1—2

A **sopron-somfalvi** róm. kath. segéd-tanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetés 300 frt, lakás és öl tűzifa. Zenébeni jártasság szükséges, amennyiben a kántori teendőkben is segédkeznie kell. Mellékjövödelemre számíthat. Tannyelv: német magyar. Folyamodványok december 15-ig a r. k. iskolaszékhez, Sopron-Somfalván, posta: Ágfalva **Schuster József**, plébános. 1—2

Nagyvárad egyházmegye.

A **belényesi** (Biharm) r. kath. kántor-tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmak: a) az egyházmegyei pénztárból segély 42 forint 72 kr.; b) a vallásalappól 31 frt 51 kr.; c) a mélt. kegyuradalom részéről 6 köből kétszeres búza, 6 öl fa, fél öl szén, napszámvátsáért 10 frt; d) a várostól 150 frt, 6 öl fa és 6 köből vámbúza; e) esetleg az ipartanonczok tanításáért 120 frt; f) mise-alapítványokból 2 frt 90 kr.; g) 600 lélek után stóla, 9 hold föld használata, egy major (689 □ öl) a városban, 4 szobából álló lakás, konyha, kamara, istálló, sertésöl. A kellőleg felszerelt folyamodvány f. évi december hó 15-ig alulirothoz küldendő. A választás decemb. 20-án fog megtartatni. Személyes megjelenés előnyben részesítettik. Az állás 1896. január 1-éig elfoglalandó. — **Belényes**, 1895. november 27-én. **Németh József**, esp. pléb., iskolaszéki elnök.

Pécsi egyházmegye.

44 ik számban hirdetett sz. iváni osztálytanítói pályázat, posta **Baranya-Szt. Lőrincz**, december 8-ig meghosszabbítatik. Folyamodványok bizonyítványokkal **Wagner Adolf** plébánoshoz küldendők.

Rozsnyói egyházmegye.

A **torna-ujfalusi** (Torna mellett) kántortanítói állomásra december 18-ra pályázat hirdettek. Javadalma: 3 kat. hold és 469 $\frac{1}{2}$ szántóföld, aratáson kívül a hívek munkálják. 1609 □^o rét, fél házhely után legelő; buza 5, gabona 7 $\frac{1}{2}$, zab 9 köb.; tűzifa 18 szekér. Készpénz 119 frt. Stóla 40—50 frt-ig. Kert 323 □, jó lakás melléképületekkel. A 300 frt évi fizetésnek állami kiegészítése 400 frtra, folyamatban van. **Mészáros Endre**, plébános.

Szatmári egyházmegye.

A **csicséri** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: szántóföld, pászber, stóla, készpénzzel együtt összesen 300 frt. Az állás azonnal elfoglalandó. Tannyelv magyar. Az adót a tanító fizeti. Kérvények **Tóth Antal** esperes urhoz Pálócz (Ungm) küldendők.

Szombathelyi egyházmegye.

A »Népnevelő« 46. számában hirdetett **borsfai** pályázat december 14-ig meghosszabbítatik.

Kenyeribe (Vasmegye) segédtanító szükséges. Feltétele: tanévre havonként 18 frt és ellátás. Szatlmayer János, kántortanító.

Az elhalálozás folytán tetteleg és jogilag megüresedett **győrvári római kath. kántortanítói állomásra** folyó 1895. év december 12-én d. e. 10 órára pályázat nyitották. Évi jövedelem: szabad lakás és gazdasági épületeken kívül készpénz és egyebekben 535 frt 10 kr. A tanúelv magyar. A tanképesítővel, erkölcsi és működési bizonyítványokkal kellőleg felszerelt kérvények a győrvári r. kath. iskolaszékhez czímezve előzőleg az elnökséghez küldendők be. A választás napján személyes megjelenés kívántatik. Az állomás a megválasztott által azonnal elfogiglandó. Kelt Győrvaróti Vasmegyei, 1895. november 27-én. Az elnökség.

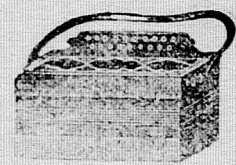
Ajánlkozás.

Jobb önálló tanítót állást keres egy kitűnő bizonyítványokkal rendelkező okleveles, 23 éves, róm. kath. ifjú. Szíves megkeresések Hont-Viskire küldendők M. L. tanító czímmel.

Árjegyzéket küldök kívánatra

Pedálos-czimbalom, hegedű, fuvola, czitera, intona ariston, harmonika és mindennemű mechanikai zenemű

stb. hangszerek és azok kelleiről. Kiadásomban megjelentek: Czimbalom-iskola, írta: Kuliffay Izabella főhercegi zenetanárnő. Tartalmaz 94 dalt és számos Etüdöt, ára 3 frt 50 kr. — Czimbalmozók folyóirata, szerk. Késmárky Árpád. Előfizetés egy évre 4 frt 80 kr. Megjelenik 14 napban egyszer, 4-6 darabban. — Magyar tilinkó-iskola, írta: Késmárky Á. Ára 1 frt. — Mindennemű hangszerek javíttatnak.

Horváth István ő es. és k. fensége József főherczeg udv. szállítója
Budapest, Erzsébet-körút 2
és Kerepesi-út 46. sz.

Egyedül a Kogutowicz-féle földrajzi és történelmi iskolai fali- és kézi térképek
vannak a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister úr által ajánlva és használatra elfogadva.
Teljes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.
KOGUTOWICZ ÉS TARSA magyar földrajzi intézete Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

A Szent-István-Társulat ügynökségében Budapest.

IV. Királyi Pál-utca 13. szám megrendelhető tanszerek és tanügyi tájékoztatók jegyzéke:

I. Módszeres irkák, öt fokozatban.

	I. fokozat.	
Magyar I.		Magyar I.
	II. fokozat.	
Magyar II.		Német I.
	III. fokozat.	
Magyar III.		Német II.
	IV. fokozat.	
Magyar IV.		Német III.

	V. fokozat.	
Magyar V.		Német IV.

Árak:
6 lappal (egykrájezáros irka) 100 darab 62 kr., 1000 drb 6 frt. (Közönséges írópapír.)
8 lappal (kétkrájezáros irka) 100 drb 1 frt 20 kr., 1000 drb 11 frt és
12 lappal (háromkrájezáros irka) 100 drb 2 frt 20 kr., 1000 drb 20 frt. (Erősebb és finomabb minőségű papír.)
Ezen irkából száznál kevesebb nem rendelhető.

Gyakorlatfüzetek.
Kis negyedré 18 lappal, vagy: Nagy negyedré 10 lappal (ötkrájezáros füzet) 50 drb 1 frt 70 kr.; 100 drb 3 frt 25 kr.; 1000 drb 31 frt.
Kis negyedré 36 lappal, vagy: Nagy negyedré 20 lappal (tízkrájezáros füzet) 25 drb 1 frt 75 kr.; 50 drb 3 frt 35 kr.; 100 drb 6 frt 50 kr.; 1000 drb 60 frt.
Az összes árak készpénzfizetés vagy utóvét mellett levonás nélkül — értendő.

II. Egyéb tanszerek.
Bobory János. Iskolai munkanapló. Nagy regálalak 15 kr.
öt iven. (20 lap.) Budapest, 1894
Ezekhez kemény tábla zsinórral 40 kr.
Fali olvasótáblák a Mócsy-Petrováczy Steinberger ABC-hez cruda 2 frt 40 kr., vászonra huzva 12 frt.

Ugyanaz német nyelven (14 lap) cruda	1 fjt 80 kr.
vászonra huzva	10 fjt.
Fuchs, Wand-Lesetafel (14 lap), cruda	1 fjt 80 kr.
vászonra huzva	10 fjt.
Métermértéki minták és rajzok magyarázó szöveggel	4 fjt 50 kr.
Méterminták táblázata	80 kr.
Mozgatható írásbeli betűk (magyar, német vagy tót nyelven) egyenkint	70 kr.
Mozgatható nyomtatási betűk (magyar, német vagy tót nyelven) egyenkint	60 kr.
Számológép golyókkal	6 fjt 50 kr.
Ugyanaz kisebb alakban	4 fjt — kr.
30 kép az ó-testamentumból	3 fjt 40 kr.
30 kép az új-testamentumból	3 fjt 40 kr.
A kinyilatkoztatás képekben, 40 rajzolat az ó- és új-szövetség legfontosabb jeleneteiből	9 fjt 30 kr.
Schubert, emlíások ábrái, 5 táblán vászonra huzva	7 fjt 20 kr.
Schubert, madarak ábrái, 5 táblán vászonra huzva	7 fjt 20 kr.
Schubert, hullók ábrái, 5 táblán vászonra huzva	7 fjt 20 kr.
Ugyanezek könyvalakban magyar vagy német szöveggel, mindegyik külön-külön	3 fjt 80 kr.
Schubert, növényország képekben	9 fjt — kr.
Kurr, ásványország képekben	6 fjt — kr.
Rasen, természetrajzi ábrák	6 fjt 60 kr.
Győrffy, természetrajzi ábrák (magyar, német vagy tót szöveggel)	5 fjt — kr.
Bopp, természetrajzi ábrák vászonra huzva	7 fjt 25 kr.
Szemléletképek magyar vagy német szöveggel	6 fjt 66 kr.
Kogutowitz, Európa térképe	6 fjt — kr.
Ugyanattól, Magyarország térképe	5 fjt 75 kr.
Ugyanattól, az osztr.-magy. birod. térképe	5 fjt 75 kr.
Ugyanattól, Afrika fali térképe	6 fjt 50 kr.
Berghaus-Gönczy, Azsia, Amerika, Ausztrália fali térképe, egyenkint	4 fjt 40 kr.
Kogutowitz, a föld öt részének térképe.	8 fjt 50 kr.
Ugyanattól, Palesztina fali térképe	7 fjt — kr.
Magyarország, Osztrák-magyar birodalom, Európa, Afrika, Azsia, Amerika, Ausztrália, Német birodalom és a két félgömb kézi térképe, egy-egy	20 kr.
Palesztina (színes) kézi térképe	10 kr.

A m. kir. közoktatási minisztérium által kiadott föld-gömbök.

1. 21 cm. átmérőjű délkör nélküli földg. csomagolással	3 fjt 40 kr.
2. Ugyanaz. délkörrel	4 fjt 10 kr.
3. „ egész délkörrel	7 fjt 90 kr.
4. 31½ cm. átmérőjű délkör nélküli földg.	6 fjt 70 kr.
5. Ugyanaz. délkörrel és emelkedési színezettel	14 fjt 50 kr.
6. 47 cm. átmérőjű délkör nélküli földg.	16 fjt — kr.
7. Ugyanaz. délkörrel	31 fjt 80 kr.
8. Tellurium	14 fjt 50 kr.
9. Planetarium	24 fjt — kr.
Gönczy, vezérkönyv a földgömb használatához	60 kr.

Természettani készülékek.

Batka szerint, elemi tanodák számára	30 fjt — kr.
Csomagolása	2 fjt 50 kr.
Ugyanaz 3 külön csoportban:	
I. csoport	15 fjt 50 kr.
II. „	6 fjt 50 kr.
III. „	10 fjt 50 kr.

III. Tanügyi tájékoztatók.

Gyűjteménye a magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. népiskolai ügyre vonatkozó s a magyar püspöki kar által megállapított rendszabályok, tantervek- és utasításoknak II. kiadás. (4. r., 160 l.)
Ára 1 fjt.

Ugyanazok egyes füzetekben:

Az iskolaszékek szervezetére és hatáskörére vonatkozó rendszabályok	10 kr.
Tanterv a népiskolák számára	25 kr.
Óratervek 1. 2. 3. 4. 6. tanító száma szerint külön-külön egyenkint	1 kr.
Táblázatok:	
A) minta: Fővételi napló, nagy regálalakban (czimiv 75 rovattal, folyó iv 100 rovattal) ivenkint	5 kr.
B) minta: Anyakönyv és osztályzat (czimiv 25 rovattal, folyó iv 50 rovattal) ivenkint	5 kr.
C) minta: Mulasztási napló (czimiv 30 rovattal, folyó iv 40 rovattal) ivenkint	5 kr.
Tudósító könyvecské egy példány	5 kr.
Intés (egy iven 8 példány) ivenkint	5 kr.
Figyelmeztetés (egy iven 8 példány) ivenkint	5 kr.
Tanterv a felső népiskolák számára	15 kr.
Óraterv egyenkint	1 kr.
Tanterv a polgári iskolák számára	15 kr.
Óraterv egyenkint	1 kr.
Utasítás az esti továbbképző iskolák számára	5 kr.
Táblázat havi jelentésre az ismétlő fitanodáról ivenkint	5 kr.
Ellenőrzőjegy az ismétlő iskola tanulóinak egyenkint	1 kr.
Tanterv a tanító- és tanítóno-képezdek számára	15 kr.
Óraterv egyenkint	1 kr.
Tanterv a polgári iskolai tanító- és tanítóno-képezdek számára	15 kr.
Óraterv egyenkint	1 kr.
Utasítás a plébánosok részére a népiskolai ügyben	10 kr.
Táblázat évi jelentésre a népiskoláról, ivrét. ivenkint	5 kr.
Utasítás az egyházkerületi tanfelügyelők (esperesek) számára	10 kr.
Az egyházmegyei tanfelügyelői hivatal szervezete	5 kr.
Utasítás az egyházmegyei tanfelügyelők számára	10 kr.

Függelék.

1868. évi XXXVIII. törvényzikk a népoktatás tárgyában	20 kr.
1876. évi XXVIII. törvényzikk a népiskolai hatóságokról	10 kr.

Német nyelven:

Az iskolaszékek szervezetére stb. rendszabályok. Vorschriften in Betreff der Organisirung der Schulschüle etc.) Ára	10 kr.
Tanterv a népiskolák számára (Unterrichtsplan für die kath. Volksschulen	25 kr.
Táblázatok:	
Form. A) Aufnahms-Journal (czimiv 75 rovattal, folyó iv 100 rovattal) ivenkint	5 kr.
Form. B) Matrikal- und Classificationsbuch (czimiv 25 rovattal, folyó iv 50 rovattal) ivenkint	5 kr.
Form. C) Absenzen-Journal (czimiv 30 rovattal, folyó iv 40 rovattal) ivenkint	5 kr.
Óraterv (Stundenplan) 1. 2. 3. 4. 6. tanító száma szerint, külön-külön egyenkint	1 kr.

Tót nyelven:

Az iskolaszékek szervezetére stb. rendszabályok (Ustanovizne obce školských stolic etc.)	10 kr.
Tanterv a népiskolák számára (Učebný Plán etc.)	25 kr.
Táblázatok:	
Vzorka A) Denník prijatia žiakov (czimiv 75 rovattal, folyó iv 100 rovattal) ivenkint	5 kr.
Vzorka B) Hlavnia kniha (Matrikal) czimiv 25 rovattal, folyó iv 50 rovattal) ivenkint	5 kr.
Vzorka C) Denník zameškania prednašok (czimiv 30 rovattal, folyó iv 40 rovattal) ivenkint	5 kr.
Óraterv (Všeobecný rozvoh hodín) 1. 2. 3. 4. 6. tanítók száma szerint, külön-külön egyenkint	1 kr.

A Szent-István-Társulat

IFJUSÁGI IRATAI.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat ügynökségénél
BUDAPEST, IV., Királyi Pál-uteza 13. szám.

A Szent-István-Társulat ifjusági irataira, melyeket keresztény-katholikus és magyar nemzeti szellem, oktató és nemesítő tartalom, kifogástalan magyar nyelvezet, csinos kiállítás, finom papír, tiszta nyomás, szép képek és izléses, díszes kötés, valamint olcsó árak ajánlanak, a közelgő Szent-Miklós ünnepe és a karácsonyi ünnepek alkalmából felhívjuk a katolikus tanítók és egyéb tanférfiak, tanügybarátok és szülők figyelmét.

karácsonyi képeskönyv jó gyermekek számára. Festette <i>Diefenbach Lénárd</i> . Magyar szövegét írta <i>Husty Kálmán S. J.</i> (4-r. 16 színnyomatu lap.) Ára	1.20	sági elbeszélés Mexico meghódítása idejéből. Négy szép képpel. Ára díszes kötésben	1.—
<i>Seeburg József</i> . Egyiptomi József. A mi kedves Üdvöztünk Jézus Krisztusnak megragadó előképe. A fölisztelendő esztergomi hatóság jóváhagyásával. (4 r. 27 l. és 2 színnyomatu kép.) Ára kötve	1.—	<i>Laurencia</i> . Elbeszélés a japán életből. Több szép képpel. Ára	1.20
<i>Ambach Ede</i> . A rabszolga-kereskedő, vagyis: Ész sziv nélkül. (8 r. 166 l.) Füzve	—30	<i>Szabó Imre</i> . A falu őrangyala. II. kiadás két képpel. Ára díszes vászonkötésben	—70
<i>Kisfaludi Árpád</i> . Levelek hugomhoz az olvasásról. (6. r. 105 l.) Ára füzve	—60	Ifjusági olvasmányok. (244 lap) képekkel. Ára díszes vászonkötésben	1.—
díszes vászonkötésben	1.—	Hasznos olvasmányok. (264 lap) képekkel. Ára díszes vászonkötésben	1.—
Arauka, vagy az alázatosság dindala a kevelység fölött. II. kiadás. Szép képpel, díszes kötésben ára	—50	A száműzött leánya. Füzve	—20
Az ifjuság öröme. Mulattató és tanulságos olvasmányok kath. fiú- és leánygyermekek számára. Öt önálló kötet, kétféle kiadásban. Az egyszerű kiadás (fél vászonkötésben) ára kötetenkint	—80	Vaszary Kélos. A várnai csata. Füzve	—50
a finomabb kiadás (díszes vászonkötésben) ára kötetenkint	1.20	Sötét napok. A három árva. Kötve	—80
Ifjuság könyve. Elbeszélések, költemények (264 lap) képekkel. Díszes vászonkötésben	1.—	Tanulságos olvasmányok. Kötve	1.—
Szabad órákra. Ifjusági olvasmányok öt szép képpel. Díszes kötésben. Ára	1.—	Falusi gyermekek könyve. Kötve	—40
<i>Demény Dezső</i> . Vallásosság és kincsérvagy. Ifju-		A testvérek. Falusi gyermekek számára. Kötve	—40
		A lelkiismeret, vagy Brooke Mari megpróbáltatásai. Amerikai elbeszélés. Írta <i>Dorsey Anna</i> , fordította <i>Gyuricska Péter</i> . Budapest, 1895. 228 oldal. Díszes vászonkötésben	—80
		Hasznos mulattató. Gyűjteményes ifjusági kiadvány. Budapest, 1895. 232 oldal. Díszes vászonkötésben	—80
		<i>Tárkányi Béla</i> . Lelki manna , imádságos és énekes könyv a ker. kath. ifjuság számára. XXX. kiadás. (32. r. 336 l.) Eger, 1894.	
		A) Vászonkötés, fekete nyomással	—35
		B) Vászonkötés, színes nyomással	—50
		C) Bőrkötés, arany metszéssel	—80

Ugyancsak a Szent-István-Társulatnál kaphatók igen jó

Karácsonyi pásztorjátékok.

Jézus születése. Karácsonyi pásztorjáték. Írta Mohl Adolf. Ára 5 kr.
Karácsony. Színjáték 3 felvonásban. Írta Bartha István. Ára 5 kr.